

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۳۰۱

شماره چاپ:

۶۶۹

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۲/۱۵

نام دفاتر:

مطالعات اقتصادی

مطالعات برنامه و بودجه

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۹۶۶۸

تاریخ انتشار:

۱۳۸۸/۲/۲۷

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح تبصره (۱) ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی»

مقدمه

در بند «ه» سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی که از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ شد، بر سیاست‌های کلی اعمال حاکمیت و پرهیز از انحصار تأکید و در جزء ۳ این بند نیز بر جلوگیری از ایجاد انحصار، توسط بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی از طریق تنظیم و تصویب قوانین و مقررات اشاره شده است. علاوه بر این در بند «الف» این سیاست‌ها، ضمن تشریح سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی، بر تعیین سهم بهینه بخش‌های دولتی و غیردولتی، طبق قانون مذکور اشاره شده است. بنابراین به همین منظور تدوین‌کنندگان قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، در قالب مفاد قانون مذکور، احکامی در همین راستا لحاظ کرده‌اند که ماده (۶) قانون مذکور از جمله آنهاست.

مفاد طرح

در مقدمه توجیهی، دلیل ارائه طرح، عدم امکان تأدیه بدهی‌های دولت به آستان قدس رضوی به دلیل مغفول ماندن نام این آستان در قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصول ۴۴ قانون اساسی عنوان شده است.

علاوه بر این در ماده واحده این طرح آمده است، در متن تبصره ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، عبارت «نهادهای و شرکت‌ها» به عبارت «نهادهای، شرکت‌ها، آستان قدس رضوی و شهرداری‌ها اصلاح می‌شود.

ارزیابی طرح

در رابطه با اضافه کردن نام آستان قدس رضوی و شهرداری‌ها به تبصره «۱» ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی (مصوب ۱۳۶۶) و اصلاحات بعدی آن، در مجموع ۱۸ مؤسسه هستند^۱ که آستان قدس رضوی جزء آنها نیست.

۱. مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی (مصوب ۱۳۶۶) و اصلاحات بعدی آن عبارتند از: شهرداری‌ها و شرکت‌های تابعه آنان مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام آنها متعلق به شهرداری‌ها باشد - بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی - هلال احمر - کمیته امداد امام (ره) - بنیاد شهید انقلاب اسلامی - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - کمیته ملی المپیک ایران - بنیاد ۱۵ خرداد - سازمان تبلیغات اسلامی - سازمان تأمین اجتماعی - فدراسیون ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران - مؤسسه‌های جهاد نصر، جهاد استقلال و جهاد توسعه زیر نظر جهاد سازندگی - شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی - کتابخانه حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی (قم) - جهاد دانشگاهی - بنیاد امور بیماری‌های خاص - سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران - صندوق بیمه روستاییان و عشایر.

از سوی دیگر، مفاد ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، صرفاً درخصوص میزان سهم بازار مؤسسات عمومی غیردولتی از بازار هر کالا یا خدمت حکم داده است، البته تبصره «۱» این ماده، تأدیه بدهی‌های دولت به این مؤسسات، نهادها و شرکت‌ها از طریق واگذاری سهام را تنها با رعایت سقف‌های مقرر در قانون مذکور مجاز دانسته است. به عبارت دیگر اگر دولت بخواهد تمام یا بخشی از بدهی‌های خود به این مؤسسات را از طریق واگذاری سهام موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی تسویه کند، باید میزان سهام مذکور را با رعایت سقف‌های مجاز در این قانون به این مؤسسات واگذار کند.

در عین حال، در حال حاضر براساس مصوبه شماره ۵۱۸۶۸ مورخ ۱۳۷۶/۱/۲۰ هیئت وزیران، مطالبات آستان قدس رضوی از طریق مفاد مندرج در تبصره‌های بودجه (به صورت نقدی یا در قالب واگذاری سهام) توسط دولت پرداخت می‌گردد و تاکنون نیازی به اضافه کردن نام آستان قدس رضوی به فهرست مؤسسات، نهادها و شرکت‌های مطرح در تبصره «۱» ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی نبوده و دولت توانسته بدهی‌های خود به این آستان را از طریق واگذاری سهام تسویه کند. در مورد اضافه کردن نام شهرداری‌ها نیز همان‌گونه در ابتدای گزارش عنوان شد، شهرداری‌ها جزء مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی (مصوب ۱۳۶۶) و اصلاحات بعدی آن محسوب می‌شوند و در این مورد نیز نیازی به اضافه کردن نام شهرداری‌ها به تبصره «۱» ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی نیست. مع‌ذلک چنانچه در تبصره «۱» ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه مذاقه شود اجازه واگذاری سهام موضوع این قانون از سوی دولت به این مؤسسات، نهادها و شرکت‌ها به عنوان تأدیه بدهی‌های دولتی منوط بر صدق عنوان «مؤسسات عمومی غیردولتی» به آستان قدس رضوی است که با توجه به عدم ذکر نام این آستان عملاً چنین تلقی منتفی است. تاکنون دولت مشکل خود را از طریق اجازه‌های مندرج در تبصره‌های بودجه برطرف کرده است، بدیهی است اگر مشکلی باقی مانده باشد دولت می‌تواند با تقدیم لایحه‌ای نام آستان قدس رضوی را در عداد مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی قرار دهد.

با عنایت به نکات فوق اولاً درخصوص شهرداری‌ها با توجه به ذکر نام آنها در عداد مؤسسات عمومی غیردولتی به‌طور طبیعی مشمول تبصره «۱» ماده (۶) قانون فوق‌الذکر شده و در این باره هیچ مشکل قانونی وجود ندارد، ولی درخصوص تلقی آستان قدس رضوی این امر منوط به تبدیل و تغییر شکل حقوقی این آستان به مؤسسه عمومی غیردولتی است